

Examen VWO

Latijn

Voorbereidend
Wetenschappelijk
Onderwijs

19 | 92

Tijdvak 2
Vrijdag 19 juni
9.00–12.00 uur

Vragenboekje

**Dit examen bestaat uit 26 vragen en een vertaalopdracht.
Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.**

Als bij een vraag een verklaring of uitleg gevraagd wordt, worden aan het antwoord geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1

Regel 4–7 *Nec t/m puniantur.*

- 2 p 1 Vat de drie vragen, die Plinius aan Traianus stelt, zo bondig mogelijk samen.
2 p 2 Welke twee omstandigheden vormden de aanleiding de keizer deze vragen voor te leggen? Baseer je antwoord op alinea 5 en 6.

Regel 5–6 *detur t/m prosit*

- 1 p 3 Welk antwoord suggereert Plinius zelf aan het einde van zijn brief?
1 p 4 Op basis van welk argument doet hij dat?
1 p 5 Welk bewijs voert hij aan voor de juistheid van dit argument?

Regel 8 t/m 13

Na een bekentenis werd een christen alleen dan door Plinius zelf bestraft, indien aan twee voorwaarden was voldaan.

- 2 p 6 Welke twee voorwaarden waren dat?

Regel 14–31

- 2 p 7 Welke twee reacties van de beschuldigten noemt Plinius?

Regel 18 *quorum*

- 2 p 8 Waarop slaat *quorum* terug?

Regel 15–19

- 2 p 9 Zet de volgende handelingen in de juiste chronologische volgorde: *praeunte* – *appellarent* – *iusseram* – *dimittendos*.

Regel 27 *Quibus peractis*

- 1 p 10 Op welke handelingen heeft *quibus* betrekking? Beantwoord deze vraag door het citeren van de desbetreffende Latijnse woorden.

Regel 33 *propter periclitantium numerum*;

- 2 p 11 Citeer de beide woordgroepen waarmee Plinius hierop al eerder heeft gedoeld.

De voorstelling van zaken, beschreven in regel 34–35, geeft steun aan de opvatting dat het woord *paganus*, dat heiden betekent, is afgeleid van het woord *pagus*, dorp.

- 3 p 12 Licht deze stelling toe in 50 tot 100 woorden.

- 1 p 13 Welke reden voert Plinius in het begin van de tekst aan om zijn onzekerheid over zijn optreden tegen de christenen te motiveren?

- 2 p 14 Op welke drie plaatsen komt in de brief van Plinius tot uitdrukking dat de aanzet tot de vervolging van de christenen niet van de overheid uitging? Beantwoord deze vraag door het citeren van de desbetreffende Latijnse woorden.

Tekst 2 en tekst 1

Vergelijk Tekst 1, regel 32–39 *Visa est t/m locus* met de woorden van de zilversmid Demetrius.

- 2 p 15 Op welke twee punten wordt Plinius' voorstelling van zaken door Demetrius bevestigd?
1 p 16 In welk opzicht komt het oordeel van de gemeentesecretaris van Efeze overeen met Plinius' bevindingen omtrent de christenen?

Tekst 3 en tekst 1

- 1 p 17 Welk optreden van Plinius is strijdig met artikel 20?
- 2 p 18 In welke twee gevallen handelt Plinius in strijd met artikel 7?

Tekst 4 en tekst 1

- 2 p 19 Met welke van de drie vragen uit het begin van Plinius' brief houdt Tertullianus zich in deze tekst bezig?
- 1 p 20 Welke twee *flagitia* werden blijkens Tertullianus in het bijzonder aan de christenen toegeschreven?
- 1 p 21 Waardoor kwam het volgens Tertullianus dat het optreden van de overheid tegen de christenen in brede kring op weinig verzet stuitte?

Tekst 5 a, b, c en tekst 1

- 3 p 22 Noteer uit tekst 5a en 5b in het Latijn vier elementen die Livius noemt in verband met de Bacchus-cultus en zet daarnaast de vier overeenkomstige elementen uit tekst 1, regel 23–28 *Adfirmabant t/m innoxium*.
- 2 p 23 Leg uit, tegen de achtergrond van de Livius-citaten, wat Plinius in alinea 5 duidelijk wil maken met betrekking tot de christenen.
- 2 p 24 Gesteld dat Traianus de gedragslijn tegenover de Bacchus-cultus had willen voortzetten bij het bepalen van zijn houding tegenover de christenen, hoe had dan zijn antwoord aan Plinius geluid op diens vraag *Nomen ipsum, si flagitiis careat, an flagitia cohaerentia nomini puniantur?*

Achtergronden

- De brieven uit het tiende boek wijken stilistisch af van die uit de boeken 1 t/m 9.
- 2 p 25 Geef hiervoor twee mogelijke verklaringen.

Vertaalopdracht en vraag 26

Bestudeer tekst 6 met behulp van de inleiding, de vertaalde passages, het antwoord van Traianus en de aantekeningen.

- 45 p Vertaal regel 4 t/m 16 en beantwoord vraag 26.

De keizer kon op verschillende manieren zijn stempel op de rechtspraak drukken, o.a. door zijn benoemingsbeleid en door zijn persoonlijke aanwezigheid bij processen. In tekst 6 zien we nog een andere manier.

- 2 p 26 Welke?

Einde